

Jaarverslag 2018

Programma Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming

© Programma Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming, 2018
Voor meer informatie: www.richtlijnenjeugdhulp.nl

Inhoudsopgave

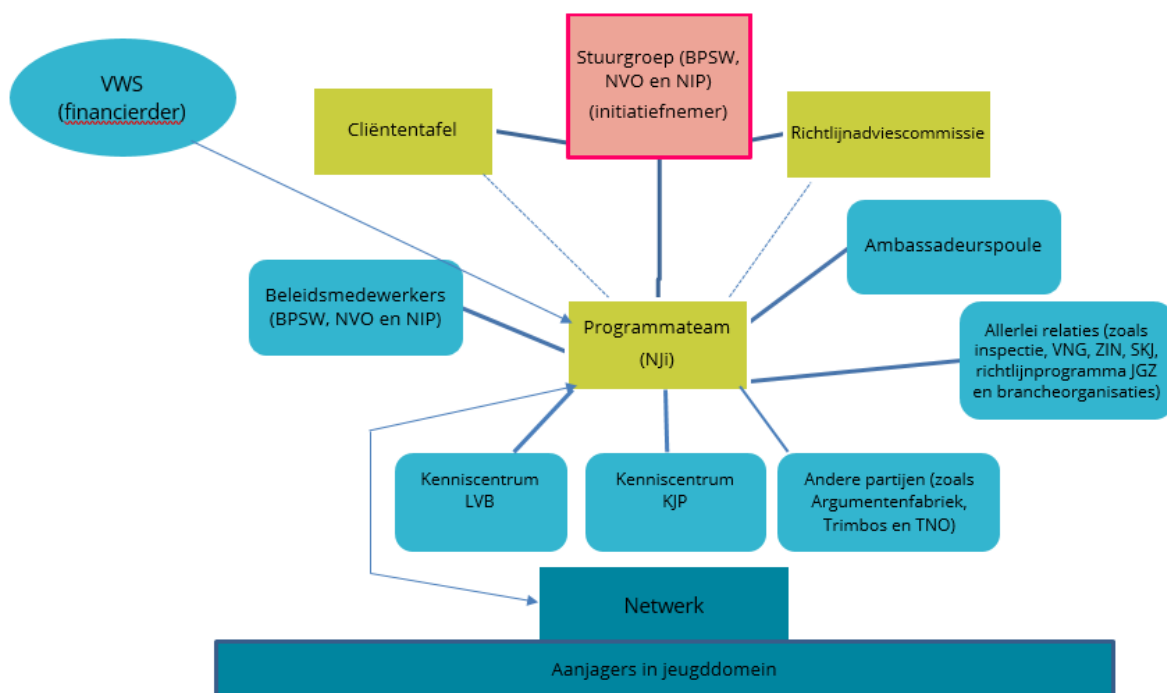
Programma Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming	3
Stuurgroep.....	4
Richtlijnadviescommissie jeugdhulp en jeugdbescherming (RAC-j)	4
Cliëntentafel	4
Programmteam	5
De richtlijnen	6
Ambities van het programma.....	7
Twaalf ambities op een rij (2016-2019).....	7
Organisatie	8
1. Een methodische ontwikkeling, invoering en evaluatie van richtlijnen is geborgd in goedlopende werkwijzen ...	8
2. Structurele borging van beheer, onderhoud en financiering van richtlijnen/kwaliteitsstandaarden na 2019 is onderwerp van gesprek	9
3. Betrokkenheid bij en gebruik van Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming is verbreed van ‘oude jeugdzorg’ naar ‘brede jeugdhulp’	9
(Door-) ontwikkeling.....	10
4. Er zijn twee nieuwe richtlijnen ontwikkeld voor de jeugdhulp en jeugdbescherming.....	10
5. De huidige richtlijnen zijn herzien en updates zijn uitgevoerd middels klein en groot onderhoud	10
Invoering.....	11
6. De richtlijnen zijn bekend en worden gebruikt binnen de brede jeugdhulp en jeugdbescherming (jeugd- en opvoedhulp, j-GGZ, j-LVB, wijkteams) en verbonden met onderwijs, JGZ, huisartsen etc.	11
7. Het werken met richtlijnen heeft een structurele plek binnen HBO- en WO opleidingen en na- en bijscholing ..	12
Evaluatie	13
8. Er is zicht op het gebruik van de richtlijnen in de jeugdhulp en jeugdbescherming met als doel een meet- en verbetercyclus op gang te brengen	13
9. Commentaar en nieuwe kennis en inzichten op inhoud van de richtlijnen wordt structureel bijgehouden en gewogen	13
Communicatie	14
10. Er zijn heldere communicatieboodschappen richting verschillende doelgroepen, gekoppeld aan de ambities van het programma	14
Ontwikkeltraject kwaliteitsstandaarden.....	15
11. Cliënten, aanbieders en financiers van jeugdhulp werken gezamenlijk aan kwaliteitsstandaarden	15
12. Bij ontwikkeling, herziening, invoering en evaluatie worden de criteria van het kwaliteitsregister in acht genomen, zodat producten in aanmerking komen voor opname in het Kwaliteitsregister van het Kwaliteitsinstituut	15
Verloop Programma Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Publicaties en presentaties	16
Publicaties	16
Presentaties, colleges en bijeenkomsten	16
Financieel overzicht.....	18
Bijlagen.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.

Programma Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming

Op initiatief van het Nederlands Instituut van Psychologen (NIP), de Nederlandse vereniging van pedagogen en onderwijskundigen (NVO) en de Beroepsvereniging van Professionals in Sociaal Werk (BPSW) ontwikkelt het Programma Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming richtlijnen voor jeugdprofessionals en ondersteunt het de invoering ervan.

In de periode van 2011 tot aan 2016 zijn er in het Programma Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming veertien richtlijnen ontwikkeld. Daarnaast is ook de landelijke invoering van de richtlijnen gestart. Ook in de tweede fase, van 2017 tot en met 2019, is er in het Programma Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming nog veel te doen! Zo weten nog lang niet alle cliënten en professionals wat richtlijnen zijn en zal er binnen het programma veel aandacht zijn voor het vergroten van bekendheid en invoering van richtlijnen. Verder past het programma bestaande richtlijnen aan en ontwikkelen we na een goede verkenning richtlijnen over nieuwe onderwerpen.

Het Programma Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming bestaat uit de Stuurgroep, de Richtlijnadviescommissie jeugdhulp en jeugdbescherming, de Cliëntentafel en het Programmateam. Daarnaast hebben verschillende partijen zich ook aan het programma verbonden.

Stroomschema Programma Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming

Stuurgroep

Vertegenwoordigers van de drie beroepsverenigingen vormen samen de Stuurgroep, zij nemen de beslissingen omtrent het programma. De Stuurgroep wordt (inhoudelijk) geadviseerd door de Richtlijnadviescommissie en de Cliëntentafel.

De Stuurgroep kende in 2018 de volgende leden:

- H.J. (Hester) de Boer, voorzitter (namens de BPSW)
- Prof. dr. J.E.H. (Hans) van Luit (namens de NVO)
- Drs. R.K. (Roland) Koning (namens het NIP)

De Stuurgroep kwam bij elkaar op: 5 maart, 12 april, 21 juni, 19 september en 6 december.

Richtlijnadviescommissie jeugdhulp en jeugdbescherming (RAC-j)

De Richtlijnadviescommissie jeugdhulp en jeugdbescherming is het inhoudelijk adviesorgaan van het programma, de RAC-j adviseert de Stuurgroep. De leden hebben een bijzondere expertise op het terrein van richtlijnontwikkeling en implementatie en de diverse facetten van de praktijk van de jeugdhulp en jeugdbescherming. Zij hebben zitting zonder last of ruggespraak van organisaties waarvan ze mogelijk deel uitmaken.

De RAC-J kende in 2018 de volgende leden:

- Drs. W.J.A.M. (Wim) Spierings, voorzitter
- Drs. H. (Haske) van Veenendaal (expert gedeelde besluitvorming)
- Dr. J. (Janneke) Metselaar (lector Zorg voor jeugd)
- Drs. S. (Saskia) Blom (bestuurder CJG, lid NVO, orthopedagoog-generalist)
- Drs. M.A.H.M. (Marc) Dinkgreve (kennisambassadeur jeugdbescherming)
- Dr. S.A.M. (Saskia) Wijsbroek (lector Jeugd, universitair docent)
- Drs. H. (Hella) van de Beek (manager jeugdhulp)
- Drs. Y. (Yvette) Martha (manager jeugdhulp)
- Drs. O. (Onno) de Zwart (directeur Welzijn, zorg, jeugdhulp, gemeente)

De Richtlijnadviescommissie kwam in 2018 vijf keer bij elkaar: op 16 februari, 23 maart, 8 juni, 7 september en 23 november.

Cliëntentafel

Het meenemen van het cliëntenperspectief is onontbeerlijk bij de (door)ontwikkeling, invoering en evaluatie van richtlijnen. Ervaringskennis behoort immers tot één van de drie kennisbronnen van *evidence based* richtlijnen. Daarom is de Cliëntentafel voor het programma zo belangrijk. De Cliëntentafel adviseert vanuit hun eigen kennis en ervaring met jeugdhulp en jeugdbescherming de Stuurgroep. De Cliëntentafel bestaat uit jongeren en ouders.

De samenstelling van de Cliëntentafel Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming is in 2018 als volgt:

- S. Apon
- M. Brouwer (voorzitter)

- P. Gelissen
- A. de Jong
- M. van den Nieuwenhuijzen
- S. Rachmani
- D. Reusien
- A. Ruijter
- F. Schelling
- N. Sieffers

De Cliëntentafel is in 2018 vier keer een dagdeel samengekomen op 15 februari, 7 juni, 6 september, 22 november.

Werkgroep Actualisatie

De Werkgroep Actualisatie Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming draagt zorg voor de weging van wijzigingsvoorstellen in de richtlijnen. Er is een kerngroep en flexibele pool, de kern bestaat uit:

- Wim Spierings, voorzitter
- Saskia Wijsbroek
- Nely Sieffers
- Ingrid Wood, namens BPSW
- Kristel Beekman, namens NVO
- Sandra Pantelić, namens NIP

Programmamateam

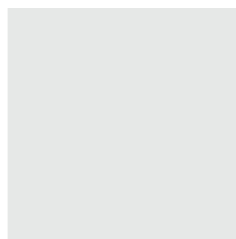
De dagelijkse uitvoering van het Programma Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming berust bij het Nederlands Jeugdinstituut. Het programmamateam legt verantwoording af aan de Stuurgroep. De volgende personen zijn daarbij in 2018 betrokken:

- Karlijn Stals (programmaleiding)
- Anneke van As
- Marianne Berger
- Sanne Berens
- Annelies Buisman
- Nienke Foolen
- Suzanne Hardeman
- Marieke van Kampen
- Lisa Kerkhof
- Jolanda Spoelstra

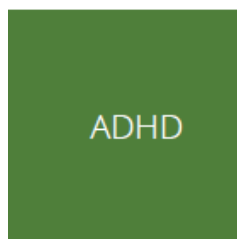
In 2018 werkten de volgende organisaties mee aan het ontwikkelen van producten voor het programma:

De richtlijnen

Jaartal autorisatie
Projectleider
Voorzitter werkgroep

2016
Dr. G. (Geurt) van de Glind,
opgevolgd door Dr. H. Sinnema
(Trimbos)
Prof. dr. F. (Frits) Boer

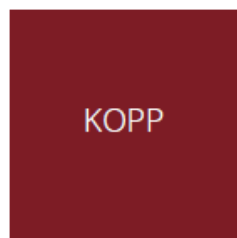
2014
Drs. R.T. (René) van Vianen,
opgevolgd door drs. I. (Inge)
Anthonijsz (Nji)
Prof. dr. T. (Tjalling) Zandberg

2013
Drs. M.I. (Marjan) de Lange (Nji)
Prof. dr. N.W. (Wim) Slot

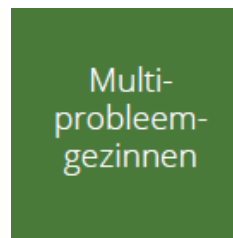
2015
Dr. A. (Annelies) Broerse (TNO)
Dr. I.J. (Ingrid) ten Berge

2014
Drs. J.A.C. (Jolanda) Meeuwissen
(Trimbos)
Prof. dr. C.M.H. (Clemens)
Hosman

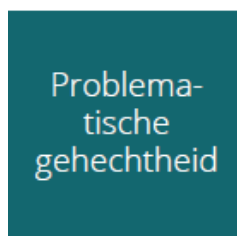
2015
Drs. G. (Geurt) van de Glind,
opgevolgd door Dr. B. van
Wijngaarden (Trimbos)
Prof. dr. T.A.H. (Theo) Doreleijers

2015
Drs. M. (Mariska) van der Steege
(Nji)
Dr. M. (Majone) Steketee

2015
Drs. M.I. (Marjan) de Lange (Nji)
Prof. dr. N.W. (Wim) Slot

2014
Dr. M.S. (Marianne) de Wolff
(TNO)
Prof. dr. H.J.A. (Hedwig) van
Bakel

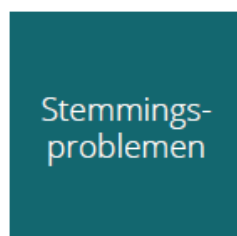
2015
Drs. M.I. (Marjan) de Lange (Nji)
Prof. dr. N.W. (Wim) Slot

2015
C. (Cora) Bartelink (Nji), Msc
Dr. H. (Huub) Pijnenburg

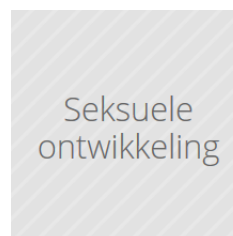
2015
Drs. I. (Inge) Anthonijsz (Nji) / Dr.
A.P. (Ed) Spruijt (UU)
Dr. I.E. (Inge) van der Valk

2014
Drs. J.A.C. (Jolanda) Meeuwissen
(Trimbos)
Drs. Y.A.J. (Yvonne) Stikkelbroek

2014
Drs. R.T. (René) van Vianen (Nji),
opgevolgd door drs. I. (Inge)
Anthonijsz (Nji)
Prof. dr. T. (Tjalling) Zandberg

*In ontwikkeling
Rutgers en TNO*

Ambities van het programma

Op basis van het projectplan *Toekomstig beheer Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming* heeft het programmateam twaalf ambities¹ geformuleerd. Deze ambities bestrijken de totale beoogde projectperiode van mei 2016 tot en met 31 december 2019. Het programma is verdeeld in vijf deelprojecten; **organisatie, ontwikkeling, invoering, evaluatie en ontwikkeltraject kwaliteitsstandaarden**. De twaalf ambities sluiten daarop aan. Naast die twaalf ambities formuleerde het programmateam ook ambities voor de manier waarop wij onze activiteiten uitvoeren. Het programmateam streeft na dat we:

- samenwerken en samen ontwikkelen met de beroepsgroep;
- samenwerken en samen ontwikkelen met cliënten;
- inspiratie, energie en creativiteit verbinden aan het werken met richtlijnen;
- richtlijnen plaatsen in brede context van professionalisering en transformatie van het jeugddomein;
- realistische doelen stellen in dynamische tijd in het jeugddomein;
- zichtbaar zijn: proces en resultaten communiceren.

Twaalf ambities op een rij (2016-2019)

1. Een methodische ontwikkeling, invoering en evaluatie van richtlijnen is geborgd in goedlopende werkwijzen.
2. Structurele borging van beheer, onderhoud en financiering van richtlijnen/kwaliteitsstandaarden na 2019 is belegd.
3. Betrokkenheid bij en gebruik van Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming is verbreed (van 'oude jeugdzorg' naar 'brede jeugdhulp').
4. Er zijn twee nieuwe richtlijnen ontwikkeld voor de jeugdhulp en jeugdbescherming.
5. De huidige richtlijnen zijn herzien en updates zijn uitgevoerd middels klein en groot onderhoud.
6. De richtlijnen zijn bekend en worden gebruikt binnen de brede jeugdhulp en jeugdbescherming (jeugd- en opvoedhulp, j-ggz, j-lvb, wijkteams) en verbonden met onderwijs, jgz, huisartsen, et cetera.
7. Het werken met richtlijnen heeft een structurele plek binnen HBO- en WO opleidingen en bij na- en bijscholing.
8. Er is zicht op het gebruik van de richtlijnen in de jeugdhulp en jeugdbescherming, met als doel een lerende kwaliteitscyclus tot stand te brengen.
9. Commentaar, nieuwe kennis en inzichten op inhoud van de richtlijnen wordt structureel bijgehouden en gewogen.
10. Er zijn heldere communicatieboodschappen richting verschillende doelgroepen, gekoppeld aan de ambities van het programma.
11. Cliënten, aanbieders en financiers van jeugdhulp werken gezamenlijk aan kwaliteitsstandaarden.
12. Bij ontwikkeling, herziening, invoering en evaluatie worden de criteria van het Kwaliteitsregister in acht genomen, zodat producten in aanmerking komen voor opname in het Kwaliteitsregister van het Kwaliteitsinstituut.

De ambities worden per deelproject nader toegelicht met de de behaalde resultaten voor 2018.

¹ De oorspronkelijke tien ambities zijn in december 2016 aangescherpt en aangevuld met twee ambities op het toegevoegde deelproject kwaliteitsstandaarden.

Organisatie

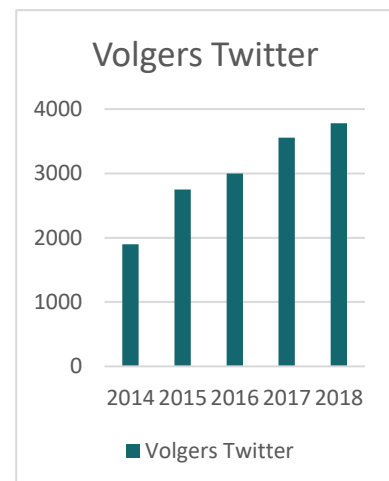
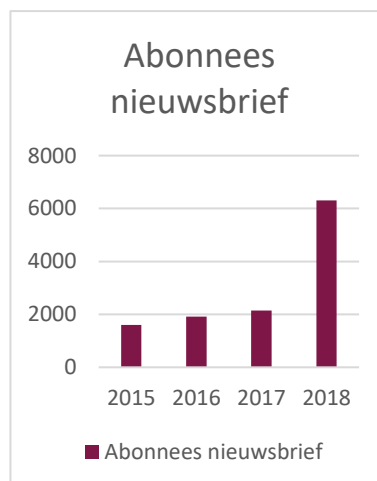
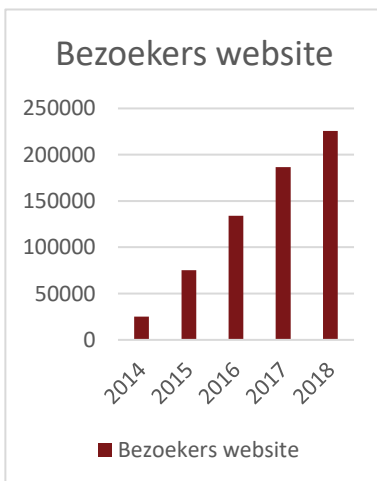
1. Een methodische ontwikkeling, invoering en evaluatie van richtlijnen is geborgd in goedlopende werkwijzen

Vanaf het moment dat een richtlijn wordt opgeleverd moet worden gezorgd voor handzame producten voor de praktijk. Gebruikersgemak en een aantrekkelijke vormgeving (digitaal en op papier) zijn daarbij van belang. Ook roepen richtlijnen vragen op. Zo mogelijk kunnen vragen direct worden beantwoord, of anders doorgezet naar de juiste personen of instanties. Vragen dienen daarnaast systematisch geïnventariseerd te worden en toegevoegd aan andere wijzen waarop feedback over de richtlijnen verkregen wordt.

In 2018:

- Heeft het beheer- en onderhoudsprogramma zorg gedragen voor auteursrecht, handzame producten voor professionals en een gebruiksvriendelijke en toegankelijke website. De website is aangepast, zodat deze beter aansluit bij verschillende groepen die de website bedient (professionals, opleiders, cliënten).

In onderstaande figuren is de groei van het aantal bezoekers/ abonnees te zien. In 2018 bezochten ruim 225.000 gebruikers de website, een groei van 22,5%. 71% van de gebruikers in 2018 komt op de site terecht via zoekmachines (zoals Google). 24% van de gebruikers vindt direct zijn weg naar de site, dus tikt bijvoorbeeld direct de URL in. De homepage wordt het meeste geraadpleegd (ruim 89.000 gebruikers), gevolgd door de Tools-pagina (ruim 22.000). De meest geraadpleegde richtlijnen zijn in 2018 de Richtlijn Scheiding en de Richtlijn Problematische gehechtheid (beiden ca 12.500).

Overzicht van de groei op de drie media-kanalen

- Zijn de Cliëntentafel en Richtlijnadviescommissie op sterkte gebracht, zodat verschillende expertises zijn vertegenwoordigd.
- Konden professionals, ouders, gemeenten, organisaties e.d. voor vragen over richtlijnen terecht bij het programmateam en de bijbehorende helpdesk, te bereiken via info@richtlijnenjeugdhulp.nl.

(Door-) ontwikkeling

4. Er zijn twee nieuwe richtlijnen ontwikkeld voor de jeugdhulp en jeugdbescherming

Op basis van ontwikkelingen in het werkveld en in de samenleving dienen zich onderwerpen aan die aanleiding vormen voor het ontwikkelen van een nieuwe richtlijn. In 2016 gaven professionals in een enquête aan welke onderwerpen volgens hen prioriteit hebben, spraken deelnemers aan de netwerkbijeenkomsten hun voorkeur uit en werden wetenschappers en cliënten geraadpleegd. Op basis van alle raadplegingen zijn twee onderwerpen geselecteerd, namelijk (in volgorde van prioriteit): 1. Seksualiteit en bevorderen seksueel gezond gedrag en 2. Angst en/of trauma. Uiteindelijk is besloten om met seksuele ontwikkeling te starten en daarna een richtlijn over trauma te ontwikkelen.

In 2018:

- Is de ontwikkeling van de Richtlijn Seksuele ontwikkeling in concept af, gereed voor proefinvoering in de praktijk.
- Is er een offertetraject doorlopen voor de ontwikkeling van de Richtlijn Signalering traumagerelateerde klachten en is een praktijkgericht consortium opgericht om de richtlijn te ontwikkelen.
- Zijn diverse richtlijnen door Defence for Children tegengelezen als een 'toets' op kinderrechten.
- Is de Hulpmap ontwikkeld, een tool om met jogneren in gesprek te raken over afspraken en verwachtingen ten aanzien van de hulp en ten aanzien van gezamenlijke besluitvorming.
- Is er een actieve relatie onderhouden met alle (oud) ontwikkelaars van richtlijnen, zodat zij op de hoogte zijn van het programma en het programma informatie krijgt over ontwikkelingen in het vakgebied.

5. De huidige richtlijnen zijn herzien en updates zijn uitgevoerd middels klein en groot onderhoud

Richtlijnen zijn levende documenten: ze zijn nooit af. Recent onderzoek, innovaties in de praktijk of ervaringen door gebruik geven nieuwe inzichten. We willen zo snel mogelijk op dat soort inzichten kunnen inspelen, daarom werken we op een dynamische manier aan herziening, waarbij we feedback en nieuwe inzichten snel en flexibel kunnen verwerken. Alle feedback die binnenkomt wordt door het programmateam gewogen. Samen met de Werkgroep Actualisatie besluiten we of de aangegeven feedback moet leiden tot aanpassing van een of meerdere richtlijnen. En zo ja op wat voor termijn. We onderscheiden een proces voor aanpassingen zonder inhoudelijke implicaties, eentje voor aanpassingen met inhoudelijke implicaties en een proces voor volledige herziening van een richtlijn. We communiceren over aanpassingen via de website, via Twitter en via onze nieuwsbrief.

In 2018:

- Is de ontwikkeling van het werkproces voor dynamische herziening van richtlijnen afgerond. Er is ervaring mee opgedaan en voor de inhoudelijke weging van aanpassingen aan richtlijnen is een Werkgroep Actualisatie en een Flexibele pool opgezet, waarin ervaringsdeskundigheid, praktijkprofessionals en wetenschappers zitting nemen.
- Is de aanpassing van Richtlijn Pleegzorg afgerond en is gestart met aanpassing van Richtlijn Stemningsproblemen en Richtlijn Kindermishandeling.

- Is de revisie van de Richtlijn Ernstige gedragsproblemen afgerond
- Is de herziening van de Richtlijn Scheiding en problemen van jeugdigen gestart.

Invoering

6. De richtlijnen zijn bekend en worden gebruikt binnen de brede jeugdhulp en jeugdbescherming (jeugd- en opvoedhulp, j-GGZ, j-LVB, wijkteams) en verbonden met onderwijs, JGZ, huisartsen etc..

De afgelopen jaren zijn er belangrijke stappen gezet in de invoering van de richtlijnen binnen organisaties voor jeugdhulp en jeugdbescherming en wijkteams. Een deel van deze organisaties is de invoering aan het verbreden en verdiepen. Maar daarnaast is het werkveld volop in beweging. En zijn er steeds nieuwe organisaties, netwerken, samenwerkingsverbanden en professionals actief. Deze 'nieuwe spelers' vragen om het doorzetten van communicatie activiteiten, zoals voorlichting, promotie, instructie en vraagbeantwoording (verspreiding en adoptie). Het verschil tussen organisaties verlangt een flexibele instelling van het landelijke programma waarbij getracht wordt om zo goed mogelijk aan te sluiten bij de verschillende wensen van de verschillende organisaties.

In 2018:

- Is via diverse kanalen gewerkt aan verspreiding en bekendheid van richtlijnen.
- Is het netwerk van aanjagers wederom gegroeid en is er een groeiende representatie van wijkteams en organisaties voor lvb en ggz.
- Hebben drie netwerkbijeenkomsten plaatsgevonden met elk 60-100 deelnemers. Deze deelnemers zijn 'aanjagers' van het werken met richtlijnen, zij wisselen tijdens deze bijeenkomsten uit met anderen uit het land en nemen opgedane kennis, ervaring en voorbeelden mee terug naar hun eigen organisatie.

- Zijn diverse nieuwe tools ontwikkeld (films met reflectiemateriaal, factsheet eigenaarschap richtlijnen, werkbladen, aangepaste werkkaarten).

Overzicht van de drie netwerkbijeenkomsten in 2018

7. Het werken met richtlijnen heeft een structurele plek binnen HBO- en WO opleidingen en na- en bijscholing

Initiële HBO- en WO-opleidingen scholen de professionals van de toekomst. Daarom is het van belang dat deze toekomstig professionals al tijdens de studietijd kennismaken met relevante thema's vanuit het werkveld, zoals het werken met richtlijnen. De afgelopen jaren zijn er gastcolleges verzorgd en is tijdens bijeenkomsten van het HBO kennisnetwerk van het Nederlands Jeugdinstituut aandacht besteed aan de richtlijnen. Het werken met richtlijnen heeft een plek gekregen in het (toekomstig) hbo- uitstroomprofiel en het competentieprofiel voor jeugdprofessionals. We merken dat er mondjesmaat meer aandacht wordt besteed aan richtlijnen binnen het onderwijs, maar dat dit erg afhankelijk is van de voorkeuren van de verschillende opleidingen en docenten. Een echt structurele plek voor richtlijnen is er nog niet. Bij organisaties en instellingen voor na- en bijscholing groeit het besef dat het werken met richtlijnen onderdeel zou moeten zijn van bestaande deskundigheidsbevordering over specifieke inhoudelijke thema's.

In 2018:

- Is het leernetwerk rondom HBO opleidingen dat in 2017 is opgericht afgerond en zijn een aantal werkvormen en producten gezamenlijk ontwikkeld (werkbladen studenten, praatplaat opleidingen).
- Zijn films ontwikkeld voor opleidingsdoeleinden (HBO, na- en bijscholing, opleidingen binnen organisaties, reflectie) om richtlijnen en het gebruik ervan onder de aandacht te houden.
- Is in de netwerkbijeenkomst van september expliciet aandacht besteed aan het opleiden van (aankomend) professionals in het werken met richtlijnen.
- Is de nieuw ingerichte pagina op de website voor opleiders een kleine 3000 keer bekeken.

Aangesloten hogescholen Leernetwerk HBO Richtlijnen

Evaluatie

8. Er is zicht op het gebruik van de richtlijnen in de jeugdhulp en jeugdbescherming met als doel een meet- en verbetercyclus op gang te brengen

Na publicatie en invoering blijven we het gebruik van de richtlijnen volgen. Dit biedt ons naast informatie over het bereik van de richtlijnen, informatie over het effect dat gevolgde invoerstrategieën sorteren en hoe we deze kunnen bijstellen en verbeteren. Daarbij moet niet alleen reactief maar ook proactief de interactie met het veld worden opgezocht. Hierbij wordt gezocht naar een manier voor zowel continue als periodieke monitoring. Daarnaast geldt dat organisaties die met richtlijnen werken zelf ook structureel zicht moeten kunnen hebben op het gebruik van richtlijnen in het algemeen en specifieke richtlijnen binnen hun teams en organisatie. Bij producten en meetinstrumenten die we ontwikkelen houden we rekening met de kwaliteitscriteria van het Kwaliteitsinstituut.

In 2018:

- Zijn er twee praktische en hanteerbare meetinstrumenten ontwikkeld die door professionals/teams/organisaties benut worden om zicht te krijgen op het gebruik van richtlijnen.
- Zien we dat er in het werkveld meer stilgestaan wordt bij monitoren/evalueren van het werken met richtlijnen. Concrete voorbeelden van drie organisaties worden verwerkt tot een factsheet die als inspiratie kan dienen voor anderen.
- Is er in een aantal sessie met een extern bureau gewerkt aan het ontwerp van een interactief platform oid, waarmee gegevens over gebruik van richtlijnen gemakkelijker te genereren en te delen zijn. Alhoewel dit niet tot een opdracht heeft geleid, heeft het wel inzichten over vervolg opgeleverd.

9. Commentaar en nieuwe kennis en inzichten op inhoud van de richtlijnen wordt structureel bijgehouden en gewogen

Na het publiceren en invoeren van een richtlijn worden de commentaren uit het veld en nieuw wetenschappelijk bewijs over het betreffende onderwerp opgehaald en verzameld. Dit geeft informatie over de mogelijke aanpassingen van de inhoud van de richtlijn. Duidelijk moet zijn wanneer aanpassingen direct kunnen worden doorgevoerd en wanneer een eventuele werkgroep of de Stuurgroep hiervoor akkoord moet geven.

In 2018:

- Is het verzamelen, ordenen en wegen van inhoudelijke feedback gevat in een werkproces rondom de herziening van richtlijnen. Op inhoud loopt dit proces goed. De technische ondersteuning (database oid) van dit proces behoeft nog verbetering (in het volgende jaar).

Communicatie

10. Er zijn heldere communicatieboodschappen richting verschillende doelgroepen, gekoppeld aan de ambities van het programma

Werken aan de bekendheid van de Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming is voor alle doelgroepen en stakeholders in 2018 nog steeds van belang. Daarom blijven we informeren, samenwerken en enthousiasmeren. Per doelgroep of stakeholder zijn er andere boodschappen nodig. In 2018 zijn verschillende uitingen en vormen boodschappen naar de verschillende doelgroepen en stakeholders gestuurd en zijn daarbij tevens hun behoeften en wensen opgehaald. Onder elk doel in dit jaarverslag staan daarvan eigenlijk al de resultaten. In grote lijnen lichten we vanuit communicatie behaalde resultaten hieronder nog even toe.

In 2018:

- Hebben we informatie over de Richtlijnen verspreid via onze kanalen: website, Twitter, nieuwsbrief en per mail (vraagbeantwoording)). De vragen die bij het programmateam via verschillende wegen binnen komen zijn geanalyseerd en de vragen die vaak voorkomen zijn opgenomen op de website onder Veelgestelde vragen.
- Hebben we bestaande relaties (beroepsverenigingen, brancheverenigingen, kennisinstituten) benut voor de verdere verspreiding van informatie en nieuws. We voorzien hen regelmatig van nieuwtjes, met het verzoek om dat nieuws onder hun achterban te verspreiden.
- Verzorgden we goede en creatieve verslaglegging voor deelnemers (en in geval van het netwerk ook niet-deelnemers) aan de diverse bijeenkomsten die we vanuit het programmateam organiseren.

Ontwikkeltraject kwaliteitsstandaarden

11. Cliënten, aanbieders en financiers van jeugdhulp werken gezamenlijk aan kwaliteitsstandaarden
12. Bij ontwikkeling, herziening, invoering en evaluatie worden de criteria van het kwaliteitsregister in acht genomen, zodat producten in aanmerking komen voor opname in het Kwaliteitsregister van het Kwaliteitsinstituut

Doel van dit deelproject was om op het terrein van jeugdhulp en jeugdbescherming cliënten, aanbieders en financiers gezamenlijk te laten werken aan kwaliteit door middel van het beschrijven en meetbaar maken van goede hulp/zorg in de vorm van kwaliteitsstandaarden. Onder kwaliteitsstandaarden scharen we richtlijnen, generieke modules en (zorg)standaarden. Achterliggend idee is dat dit bijdraagt aan een brede verankering van de kwaliteit in het jeugddomein.

In 2018 is dit ontwikkeltraject afgerond. Na verschillende overleggen, afstemming tussen gemeenten, VWS, Zorginstituut en het programmateam is er besloten dat een vervolg geven aan dit project niet zinvol is. Er is in 2017 een richtlijn getoetst aan de criteria van het Kwaliteitsregister van het Zorginstituut. De conclusie daarbij was dat de criteria en de richtlijnen onvoldoende bij elkaar aansluiten om verder te gaan in dit traject.

Publicaties en presentaties

Publicaties

Programma Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming (2018). *Factsheet 5 tips. Hoe stimuleer je dat professionals zich eigenaar voelen van het werken met richtlijnen?* Utrecht: Nederlands Jeugdinstituut.

Programma Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming (2018). *Rapportage nav de praktijktoets van de herziene Richtlijn Ernstige gedragsproblemen.* Utrecht: Nederlands Jeugdinstituut.

Presentaties, colleges en bijeenkomsten

- 23-01-2018 Voorlichting HAN (Nijmegen)
- 25-01-2018 Scholing AKJ-Vertrouwenspersonen in de jeugdhulp
- 05-03-2018 Instructiebijeenkomst Praktijktoets herziene Richtlijn Ernstige gedragsproblemen
- 08-03-2018 Ontwikkelaarsoverleg
- 27-03-2018 Bijeenkomst leernetwerk HBO
- 19-04-2018 Netwerkbijeenkomst De plek van cliëntperspectief
- 13-04-2018 GENEVER bijeenkomst: Richtlijnen ontwikkelen: hoe kan het sneller?
- 24-04-2018 Bijeenkomst leernetwerk na- en bijscholers
- 26-04-2018 College Wijzer in implementeren aan de Universiteit Leiden voor het vak Jeugdzorg in beweging (Pedagogische Wetenschappen)
- 26-04-2018 College over Vakmanschap en Richtlijnen Jeugdhulp en Jeugdbescherming aan de Universiteit Utrecht
- 07-06-2018 Ontwikkelaarsoverleg
- 04-07-2018 Startbijeenkomst evaluatie Hulpmap
- 14-07-2018 Richtlijnenstand op dag van de jeugdprofessional
- 11-09-2018 Eindbijeenkomst evaluatie Hulpmap
- 13-09-2018 Netwerkbijeenkomst Leren van, over en met richtlijnen
- 08-10-2018 Werksessie Hoe geef je vorm aan het werken met richtlijnen in zelfsturende teams?
- 11-10-2018 Themabijeenkomst Sociaal Team Delft
- 23-10-2018 Themabijeenkomst Team Jeugd Delft
- 30-10-2018 Richtlijnenstand op congres KJP

- 07-11-2018 instructiebijeenkomst RL SO in Hengelo
- 08-11-2018 Werksessie Sociaal Team en Team Jeugd Delft
- 08-11-2018 instructiebijeenkomst RL SO in Oisterwijk
- 22-11-2018 College Ethics in practice aan de Universiteit Utrecht voor het vak Academic Professional (Algemene Sociale Wetenschappen)
- 13-12-2018 Netwerkbijeenkomst Weten en doen wat werkt

Financieel overzicht

Herzien budgetvoorstel over de jaren 2018 en 2019 obv realisatie											
	oorspronkelijk begroot	Plan 2016	Realisatie 2016	Plan 2017	Realisatie 2017	Plan 2018	Realisatie 2018	herzien 2019	totaal herzien budget	verschil	
A. Beheer richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming											
personele inzet	987.960	225.054	207.125	285.011	258.867	263.120	279.086	247.301	992.379	4.419	
Materieel/diensten derden	681.980	131.500	66.212	223.000	108.289	212.000	105.540	286.506	566.548	-115.432	
subtotaal activiteit A	1.669.940	356.554	273.337	508.011	367.156	475.120	384.626	533.807	1.558.927	-111.013	
B. Ontwikkeling en herziening richtlijnen en jeugdhulp en jeugdbescherming											
personele inzet	0	0	41.903		74.582	70.710	79.537	99.220	295.242	295.242	
Materieel/diensten derden	810.000	0	2.511	196.500	170.294	316.019	162.653	477.369	812.827	2.827	
subtotaal activiteit B	810.000	0	44.414	196.500	244.876	386.729	242.190	576.589	1.108.069	298.069	
C. Ontwikkeltraject kwaliteitsstandaarden											
personele inzet	145.190	0	0	92.100	52.160	44.800	9.447		61.607	-83.583	
Materieel/diensten derden	104.400	0	0	74.600	477	10.000	450		927	-103.473	
subtotaal activiteit C	249.590	0	0	166.700	52.637	54.800	9.897	0	62.534	-187.056	
totaal											
personele inzet	1.133.150	225.054	249.028	377.111	385.609	378.630	368.070	346.521	1.349.228	216.078	
Materieel/diensten derden	1.596.380	131.500	68.723	494.100	279.060	538.019	268.643	763.875	1.380.302	-216.078	
totaal	2.729.530	356.554	317.751	871.211	664.669	916.649	636.713	1.110.396	2.729.530	0	
Opmerking bij bedrag van 477.369 in kolom Herzien 2019: Verschuiving van gelden staat hier genoemd. Deels nog niet concreet toegekend (57.606) en in dit overzicht bij B genoemd.											

Toelichting totaal 2018:

In 2018 zijn niet alle begrote middelen gebruikt, van de geplande 916.649 euro is 636.713 euro besteed.

Toelichting personele kosten 2018:

De personele zijn op deelproject A en B iets hoger dan begroot en op deelproject C lager dan begroot.

Toelichting materiele kosten/diensten derden 2018:

De materiele kosten en diensten derder zijn lager uitgevallen dan begroot. Dit heeft te maken met de tijd die het vergt om opdrachten elders uit te zetten, naar verwachtingen en kwaliteitseisen van het programmateam. Voor de aanpassing van de website bleek het in 2018 te vroeg om tot inzet van een partij te komen.